



Aan de Tweede Kamer der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: Kabinetsreactie op de Concluding Comments van het Vrouwenverdrag-Comité
Algemeen Overleg 'Internationaal Emancipatiebeleid' 10 oktober 2007.

Utrecht, 17 september 2007

Geachte dames en heren,

Op 13 juli jl. zond minister Plasterk, coördinerend minister voor emancipatie, uw Kamer de kabinetsreactie op de Concluding Comments van het CEDAW-Comité, het Comité dat toezicht houdt op de naleving en implementatie van het VN-Vrouwenverdrag.

Het Netwerk VN-Vrouwenverdrag¹ - dat samen met het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) een schaduwrapportage² heeft opgesteld en aangeboden aan het CEDAW-Comité – ziet alle reden voor een commentaar op deze kabinetsreactie.

In deze brief noemen wij de hoofdlijnen van onze reactie. In de bijlage is een meer gedetailleerde analyse van de kabinetsreactie opgenomen.

Wij verzoeken u deze brief en de bijlage te betrekken bij het Algemeen Overleg van 10 oktober a.s., waar de Concluding Comments en de kabinetsreactie hierop geagendeerd staan.

Teleurstelling over ontbreken van ambitie

De uitlatingen van minister Plasterk eerder dit jaar ('Ik zal als een helleveeg tekeer gaan voor de emancipatie') hadden ons de hoop gegeven dat het nieuwe kabinet de implementatie van het VN-Vrouwenverdrag met kracht en ambitie zou aanpakken.

Na lezing van de voorliggende kabinetsreactie zijn wij echter zeer teleurgesteld. Het (nieuwe) kabinet beperkt zich in feite tot het herhalen van wat het vorige kabinet al eerder bij de mondelinge behandeling van de Nederlandse Rapportage in New York aan het CEDAW-Comité aan informatie heeft gegeven. En het was juist deze informatie die de aanleiding vormde voor de ongebruikelijk scherpe kritiek van het CEDAW-Comité op het Nederlandse beleid.

Wij constateren dat het nieuwe kabinet zich niets van de kritiek van het CEDAW-Comité aantrekt en ook geen enkele ambitie toont om in de komende periode de implementatie van het VN-Vrouwenverdrag serieus ter hand te nemen.

¹ Het Netwerk VN-vrouwenverdrag is een overlegstructuur van verschillende organisaties en experts die in hun werk bezig zijn met het VN-Vrouwenverdrag. Momenteel bestaat de kerngroep uit: E-quality, de Nederlandse Vrouwenraad, Movisie, FNV-vrouwensecretariaat, IIAV, Stichting Buitenlandse Partner, Studie en Informatie centrum Mensenrechten (SIM), Humanistisch Overleg Mensenrechten, Tiye, Vluchtelingen Organisaties Nederland en een drietal experts op het gebied van vrouwenrechten.

² <http://www.hom.nl/publicaties/takingwomensrightsseriously.pdf>

Nieuwe passende maatregelen ontbreken

Het VN-Vrouwenverdrag verplicht de overheid om :

‘alle passende maatregelen te nemen die nodig zijn om discriminatie van vrouwen uit te bannen, hun positie te verbeteren en genderstereotypering aan te pakken.’

Het volstaat daarbij niet om zich als overheid in te spannen: het verdrag verplicht tot het bereiken van resultaten. Als blijkt dat eerdere inspanningen en projecten niet tot concreet resultaat hebben geleid, dan zal de overheid gezien het verdrag andere, en wellicht verdergaande maatregelen moeten treffen die wèl effectief zijn. Indien bijvoorbeeld algemeen, generiek beleid onvoldoende blijkt om gelijkere posities van vrouwen en mannen te bereiken, zullen aanvullende of compenserende specifieke maatregelen moeten worden getroffen.

Het CEDAW-Comité heeft duidelijk aangegeven op welke punten het Nederlandse beleid tekort schiet; waar tot nu toe onvoldoende resultaat is geboekt. Het kabinet op zijn beurt zou naar aanleiding daarvan maatregelen moeten nemen die wèl resultaten opleveren. Helaas, het kabinet herhaalt vooral de maatregelen die overigens grotendeels door het oude kabinet al zijn genomen.

Met het CEDAW-Comité maakt het Netwerk VN-Vrouwenverdrag zich derhalve ernstig zorgen of de Nederlandse overheid het verdrag en de verdragsverplichtingen wel serieus neemt³.

Juridische status van het VN-Vrouwenverdrag: zo spoedig mogelijk informatie hierover aan de Tweede Kamer

Het CEDAW-Comité is diep bezorgd over de status van het verdrag in de Nederlandse rechtsorde. In zijn aanbevelingen roept het CEDAW-comité Nederland met klem op om de juridische status van het verdrag te onderkennen.

Het kabinet reageert hierop slechts met de toezegging hier in de volgende rapportage aan het CEDAW (medio 2008) nader op in te gaan.

Ook het Netwerk maakt zich zorgen over de interpretatie van de status van het verdrag door het kabinet. In de eerste plaats heeft de Nederlandse regering in zijn dialoog met het Comité expliciet aangegeven van oordeel te zijn dat het verdrag geen directe werking heeft. Dit is strijdig met hetgeen de wetgever in het kader van de Nederlandse Goedkeuringswet Vrouwenverdrag (1991) hierover heeft gezegd⁴. In de tweede plaats wil het kabinet dit standpunt over de status van het verdrag kennelijk uitdragen zonder het parlement hierin te kennen. Immers, het kabinet zendt zoals gebruikelijk de rapportage direct aan het CEDAW-Comité, zonder dit vooraf ter kennis van de Tweede Kamer te brengen.

Wij roepen u op er bij het kabinet op aan te dringen om in navolging van de aanbeveling van het CEDAW-comité de juridische status van het verdrag volmondig te onderkennen, en dit zo spoedig mogelijk aan uw Kamer schriftelijk te bevestigen.

Ontbreken van emancipatie-effectrapportages en andere toetsingen

Het CEDAW-Comité maakt zich zorgen over het ontbreken van Emancipatie-effectrapportages. Op meerdere concrete punten dringt het Comité er op aan de effecten van

³ In de schaduwrapportage, die niet voor niets de titel ‘Taking women’s rights seriously?’ heeft, wordt hier uitgebreid op ingegaan.

⁴ Zie ook het rapport van de Commissie-Groenman ‘Het Vrouwenverdrag in Nederland anno 1997’ (april 1979), dat eveneens nader inging op de juridische betekenis en doorwerking van het verdrag, alsmede naar de kabinetsreactie daarop (1998). Vermeldenswaard is ook dat in de vakliteratuur sindsdien allerlei artikelen over de juridische betekenis van het Vrouwenverdrag zijn verschenen, en in diverse onderzoeken op het terrein van onder meer gezondheid en geweld tegen vrouwen diepgaand de juridische betekenis van het verdrag aan de orde is gesteld.

(voorgenomen) beleid op de positie van vrouwen nader te onderzoeken. Het noemt bijvoorbeeld de effecten van het beleid ten aanzien van geweld tegen vrouwen, en van wetgeving en beleid op het gebied van (im)migratie (inburgering; gezinshereniging). Het kabinet gaat hier in zijn reactie aan voorbij.

Wij verzoeken u alsnog aan te dringen op de onderzoeken naar de emancipatie-effecten waar het CEDAW-Comité om vraagt.

Actieve coördinatie van emancipatiebeleid, mainstreaming en implementatie Vrouwenverdrag

Het CEDAW-Comité benadrukt het belang van één departement dat het emancipatiebeleid en de gendermainstreaming en ook de kennis en implementatie van het VN-Vrouwenverdrag binnen de overheid coördineert. Het Comité stelt uitdrukkelijk dat het hierbij gaat om een actieve coördinerende taak.

Het Netwerk wijst er op dat het slechts doorsturen van de Concluding Comments naar alle collega-ministers niet voldoende is. Dat geldt te meer omdat wij constateren dat binnen de overheid de kennis inzake van het VN-Vrouwenverdrag gering is. Dit geldt voor ambtenaren, maar ook voor de rechterlijke macht, en mogelijk zelfs voor het parlement.

De coördinerend minister voor Emancipatie moet derhalve niet alleen zorgen dat de verdragsdocumenten (vertaald in het Nederlands) breed en actief worden verspreid, maar óók dat op alle niveaus in het overheidsapparaat voldoende expertise aanwezig is om het VN-Vrouwenverdrag daadwerkelijk te implementeren. Hier is nog een wereld te winnen. Waar nodig is het Netwerk VN-Vrouwenverdrag graag bereid een actieve rol spelen bij het bevorderen van kennis, deskundigheid en expertise.

Aanvullende rapportage over de Nederlandse Antillen

In de rapportage aan het CEDAW ontbrak een rapportage over de Nederlandse Antillen. Deze zal uiterlijk januari 2008 alsnog aan het CEDAW moeten worden aangeboden. Het kabinet volstaat ermee hierover een bericht aan de Antillen te sturen. Dit is ons inziens niet voldoende: het is de Nederlandse regering als zodanig die verantwoordelijk is voor een rapportage over het gehele Koninkrijk.

Eerstvolgende rapportage aan het CEDAW (augustus 2008): meer structuur en systematiek

Het CEDAW-Comité noemt in zijn Concluding Comments een aantal punten waaraan de volgende rapportage moet voldoen. Zo zal er meer (cijfermatige) informatie verschaft moeten worden over *effecten en resultaten*, uitgesplitst naar sekse en etniciteit. Ook moet er worden gerapporteerd over de positie van *oudere vrouwen en van gehandicapte vrouwen*. Voorts moet het kabinet aangeven welke maatregelen het heeft genomen ter uitvoering van de Concluding Comments van 2007.

Het Netwerk acht het daarom van belang dat de volgende rapportage:

- duidelijk en systematisch aangeeft wat de doelstellingen zijn,
- welke maatregelen er zijn genomen om deze doelstellingen te bereiken,
- tot welke effecten deze maatregelen hebben geleid, en
- of er reden is om meer of andere maatregelen te nemen, waaronder tijdelijke speciale maatregelen.

Alleen als op een dergelijke wijze wordt gerapporteerd, kan door u, de NGO's zoals samenwerkend in het netwerk en vooral door het CEDAW-Comité goed worden nagegaan of Nederland aan zijn verdragsverplichtingen voldoet.

Wij verzoeken u er bij het kabinet op aan te dringen om de volgende rapportage aan het CEDAW-Comité op een dergelijke manier op te zetten. Voorkomen moet worden dat de

volgende rapportage wederom een stuk wordt zonder lijn en visie, waarin slechts een opsomming van (weer dezelfde?) projecten wordt gegeven.

Steun voor monitoring en nieuwe schaduwrapportage

Vanzelfsprekend zullen we als Netwerk VN-Vrouwenverdrag de implementatie van het VN-Vrouwenverdrag in Nederland, en de komende rapportage kritisch blijven volgen.

In dat verband willen wij u ook wijzen op de aanbeveling van het CEDAW-Comité ten aanzien van het subsidiebeleid.

Het Comité acht het van belang dat de NGO's (niet-gouvernementele organisaties) in staat worden gesteld om de implementatie van het verdrag te monitoren. Het Netwerk VN-Vrouwenverdrag heeft voor het monitoringsproces rond de vorige regeringsrapportage een subsidie ontvangen van de Directie Coördinatie Emancipatiebeleid. Om ook de komende rapportageprocedure te kunnen monitoren, is financiële ondersteuning vanuit de overheid onontbeerlijk. Geen van de aangesloten organisaties kan een dergelijk project binnen het eigen budget verwezenlijken.

Zowel het schaduwrapport als onze inbreng tijdens de behandeling in New York werden door het CEDAW-Comité en de Nederlandse regeringsdelegatie hogelijk gewaardeerd. Wij hopen dat u als Kamer ook het belang van een kritische en deskundige monitoring inziet.

Wij zijn graag bereid deze brief zo nodig nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Namens het Netwerk VN-Vrouwenverdrag,

Margreet de Boer

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:
Saskia Bakker, coördinator Netwerk VN-Vrouwenverdrag
Postbus 114
3500 AC UTRECHT
030 - 2334027